

Куч – адолатда

Адл ила оламузин обод қил!

2024 йил
16 август,
жума
№ 40
(1022)

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ҳуқуқий газетаси

http://www.kuch-adolatda.sud.uz

1998 йил 29 августдан чиқа бошлаган.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ СЕНАТИНИНГ ЭЛЛИК БЕШИНЧИ ЯЛПИ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

15 август куни Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг эллик бешинчи ялпи мажлиси ўз ишини бошлади.

Унда Сенат, ҳукумат аъзолари, вазирлик ва идораларнинг вакиллари, Сенат ҳузуридаги Ёшлар парламенти аъзолари ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари қатнашди.

Видеоконференцалоқа тарзида ўтказилган ялпи мажлиси Олий Мажлис Сенати Раиси Танзила Норбоева олиб борди.

Ялпи мажлис Сенатнинг YouTube тармоғидаги саҳифаси орқали тўғридан-тўғри ёритиб борилди.

Сенатнинг ялпи мажлисида “Ўзбекистон Республикасининг Тадбиркорлик кодексини тасдиқлаш тўғрисида”-ги қонун кўриб чиқилди.

Қонун билан тасдиқланаётган Тадбиркорлик кодекси 100 дан ортиқ қонунчилик ҳужжатларини унификация

қилиш назарда тутилган бўлиб, унинг асосий мақсади тадбиркорлик соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборатдир.

Шунингдек, кодексда фуқароларнинг тадбиркорлик фаолиятида эркин иштирок этиши ва ундан манфаатдор бўлиши учун кафолатлар ҳамда шароитлар яратиш, хусусий мулк, шунингдек, тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш асосий вазифа сифатида белгиланмоқда.

Кодексда тадбиркорлик фаолиятининг асосий принциплари унификацияланган ҳолда мустаҳкамланган: қонунийлик, тадбиркорлик эркинлиги, тадбиркорлик субъектлари тенглиги, ҳалол рақобат, коррупциядан холилик ва бошқалар.

Кодекс билан тадбиркорлик субъектлари кичик, ўрта ва йирик тоифаларга ажратилмоқда (амалда тоифа сифатида фақат кичик тадбир-

корлик субъекти мавжуд эди).

Якка тартибдаги тадбиркорлар шуғулланиши мумкин бўлмаган фаолият турлари белгиланган ҳолда уларга қонунчиликда тақиқланмаган ҳар қандай фаолиятни амалга ошириш ҳуқуқи берилмоқда.

Тадбиркорлик давлат томонидан тартибга солишнинг чегаралари ҳамда тартибга солиш шакллари белгиланмоқда ҳамда халқаро стандартларга мувофиқ аёллар ва ёшлар тадбиркорлиги ҳамда уларни қўллаб-қувватлаш тизими жорий этилмоқда.

Кодексда ижтимоий тадбиркорлик, ижтимоий корхона, аҳолининг ижтимоий эҳтиёжманд қатламлари рўйхати ва уларни, жумладан, ноғиронлиги бўлган шахсларни қўллаб-қувватлашнинг механизми белгиланмоқда.

Шу билан бирга, кодексда бизнес-инкубаторларнинг ҳуқуқий мақоми, мақсад ва вазифалари белгиланмоқда ҳамда давлат корхоналарига

рақобатни чекловчи имтиёз ва преференциялар бериш тақиқланмоқда.

Тадбиркорлик кодексининг қабул қилиниши тарқоқ қонунчилик ҳужжатларини ягона ҳужжатга бирлаштириш, тадбиркорлик соҳасидаги қонунчилик ҳужжатларини барқарорлаштириш, давлатнинг тадбиркорлик соҳасига аралашувини камайтириш, шунингдек, тадбиркорлик ҳуқуқи соҳасида ягона ёндашувни белгилашга хизмат қилиши таъкидланди.

Қонун қизғин муҳокамадан сўнг сенаторлар томонидан маъқулланди.

Шундан сўнг “Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тўғрисида”ги Конституциявий қонун муҳокама қилинди.

Мазкур қонун ҳукумат фаолиятини янги таҳрирдаги Конституцияга мувофиқлаштириш ва унинг замонавий шароитда самарали ишлашини таъминлашга қаратилган.

(Давоми 2-бетда) ▶

Моҳият

БАРҚАРОР ривожланиш шарти

ЭКОЛОГИК
БАРҚАРОРЛИК
ВА ТАБИЙИЙ РЕСУРСЛАРНИ
КАФОЛАТЛИ
МУҲОФАЗА
ҚИЛИШНИ
ТАҚВО ЭТАДИ

Барқарор ривожланишнинг янги талабларидан келиб чиққан ҳолда юртимизда атроф-муҳитни муҳофазат қилиш, табиий ресурсларнинг интеграллашган бошқарувини изчил жорий этиш, экологик вазиятни яхшилаш бўйича янги ёндашув асосида ислохотлар амалга оширилмоқда.

(Давоми 3-бетда) ▶

Борий АЛИЕВ,
Олий Мажлис Сенати
Орабўйи минтақасини
ривожлантириш масалалари
ва экология қўмитаси раиси

Шарҳ

АҲОЛИ УЧУН ҚУЛАЙЛИК

Янги қонун халқни
РОЗИ ҚИЛИШГА
ҚАРАТИЛГАН

Бугунги кунда мамлакатимизда аҳоли турмуш тарзини яхшилаш, уларга қулай шарт-шароит яратиш, бир сўз билан айтганда, халқни рози қилиш борасида изчил ва кенг қамровли ислохотлар амалга оширилмоқда. Бу борада, жумладан, 2024 йил 5 августда “Ўзбошимчалик билан эгаллаб олинган ер участкаларига ҳамда уларда қурилган бинолар ва иншоотларга бўлган ҳуқуқларни эътироф этиш тўғрисида”ги қонун қабул қилинган муҳим аҳамиятга эгадир.

Маълумки, ўзбошимчалик бўён аҳолини қийнаб келган эгаллаб олинган ер участкалари ва у ерда қурилган бино ва иншоотларга бўлган ҳуқуқларни эътироф этиш бўйича ҳуқуқий асоснинг мавжуд эмаслиги узоқ йиллардан

буён аҳолини қийнаб келган асосий муаммолардан бири эди. Ушбу қонуннинг қабул қилиниши эса, айни муаммоларни ҳал этишнинг ҳуқуқий асосини яратди.

(Давоми 3-бетда) ▶

Тарих тилсимлари

Ватан озодлиги йўлида ТИКИЛГАН УМР

ёхўд Нажмиддин
Кубро жасорати

Буюк ватандошимиз, машҳур мутасаввуф олим шайх Нажмиддин Кубро 540 ҳижрий йилда Хоразмнинг Хива шаҳрида дунёга келган. Абдурахмон Жомийнинг «Нафаҳот-ул-унс» асарига ёзилишича, Нажмиддин болалик пайтидаёқ илм истаб Мисрга йўл олган. Мисрда у машҳур олим Рузбехон Ваззон ал-Мисрийдан таълим-тарбия олади. Илмга чанқоқ Нажмиддин ордан кўп вақт ўтмай Табризга бориб, у ерда имом Абу Мансур Шафъа, шайх Бобо Фараж, Аммор Ясир, Исмоил Қасрий каби атоқли мутасаввуфлардан таъсил олади. Кейинчалик машҳур шайх Исмоил Қасрий таъсиеси билан Хоразмга қайтиб келиб, «Кубравия» тариқатига асос солади.

(Давоми 4-бетда) ▶

Ватанимиз мустақиллигининг 33 йиллиги олдида

Ёшлар — келажак эгалари

улар ўз орзу-интилиши ва салоҳиятини тўлиқ намоён этиши учун барча шарт-шароитлар яратилмоқда

“Сайёрамизнинг эртанги кунни, фаровонлиги фарзандларимиз қандай инсон бўлиб камолга етиши билан боғлиқ. Бизнинг асосий вазифамиз – ёшларнинг ўз салоҳиятини намоён қилиши учун зарур шароитлар яратишдан иборат”. Президентимиз Шавкат Мирзиёев БМТ Бош Ассамблеясидаги чиқишларидан бирида қайд этган айни ёндашув мамлакатимизда амалга оширилаётган ёшларга оид давлат сиёсатининг туб негизи ҳисобланади.

(Давоми 2-бетда) ▶

Фуқаролик ишларини тафтиш тартибидида судларда қайта кўриш амалиётининг жорий этилгани биринчи ва апелляция инстанцияси судлари ҳужжатларининг қонунийлиги, асослиги ва адолатлигини текширишда ниҳоятда муҳим ўрин тутмоқда. Ушбу тартиб моддий ҳуқуқ нормалари тўғри қўлланилиши ҳамда процессуал қонун талабларига риоя этилишини таъминлаш, қонун устуворлиги ва одил судловга эришишда ҳуқуқий институтнинг муҳим қисми сифатида қисқа вақт ичида ўзининг қулай ва афзаллиги билан ижобий натижа бера бошлади. Қуйидаги фуқаролик иши ҳам фикримизнинг ёрқин исботидир.

Фуқаролик ишлари бўйича Жиззах туманлараро судининг 2023 йил 27 февралдаги ажримлари билан К.Урдушев, О.Тўраев, Н.Файзуллаев, Д.Турдимуродова, Б.Юсупов, А.Насриддинов, Ў.Умрзоқов, Х.Мансуров, Ф.Холмўминов, Ф.Ахроров, М.Қаюмов, А.Пирматов, Х.Очилов ва Ф.Холбўтаевнинг “Jizzaxdonmaxsulotlari” акциядорлик жамиятига нисбатан мукофот пуллари ва маънавий зарар ундириш ҳақидаги ўн тўртта фуқаролик иши даъвогар О.Маматқўловнинг жавобгар — “Jizzaxdonmaxsulotlari” акциядорлик жамиятига нисбатан

шу тоифадаги фуқаролик ишига бирлаштирилган.

Фуқаролик ишлари бўйича Жиззах туманлараро судининг 2023 йил 2 мартдаги ҳал қилув қарори ҳамда Жиззах вилояти суди фуқаролик ишлари бўйича судлов ҳайъати апелляция инстанциясининг 2023 йил 3 майдаги ажрими билан даъвогарларнинг акциядорлик жамиятига нисбатан мукофот пуллари ва маънавий зарар ундириш ҳақидаги даъво талабларини қаноатлантириш рад қилинган.

Шундан сўнг суднинг ушбу ажрими устидан даъвогар Б.Юсупов ва

Қонун кўмағи

Қонун устуворлиги ва одил судловга бўлган ишонч

тафтиш тартибидида қўрилган ишда тўлиқ таъминланди

бошқалар томонидан берилган тафтиш тартибидидаги шикоятда суд қарорларини бекор қилиб, даъво қаноатлантириш ҳақида янги ҳал қилув қарори қабул қилиш сўралган.

Шу ўринда даъво моҳиятига тўхталадиган бўлсак, О.Маматқўлов, К.Урдушев, О.Тўраев, Н.Файзуллаев, Д.Турдимуродова, Б.Юсупов, А.Насриддинов, Ў.Умрзоқов, Х.Мансуров, Ф.Холмўминов, Ф.Ахроров, М.Қаюмов, А.Пирматов, Х.Очилов ва Ф.Холбўтаев “Jizzaxdonmaxsulotlari” акциядорлик жамиятида турли лавозимларда фаолият юритиб келишган.

(Давоми 2-бетда) ▶

Моҳият

БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШ ШАРТИ

ЭКОЛОГИК БАРҚАРОРЛИК ВА ТАБИЙ РЕСУРСЛАРНИ КАФОЛАТЛИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШНИ ТАҚОЗО ЭТАДИ

◀ (Бошланиши 1-бетда) Экологик масалаларга бўлган муносабат тубдан ўзгариб, уни тартибга солишнинг қонунчилик базаси такомиллаштирилмоқда.

Шу билан бирга, ҳозирги кунда ўсимлик ва ҳайвонот дунёси объектларидан фойдаланиш тартибини ҳуқуқий жиҳатдан такомиллаштириш зарурияти юзага келмоқда.

Сенаторлар томонидан кўриб чиқилган ушбу қонун Президентимизнинг 2021 йил 30 декабрдаги "Атроф-муҳитни муҳофазат қилиш ҳамда экологик назорат соҳасидаги давлат органлари фаолиятини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида ишлаб чиқилган.

Мазкур янги қонун билан амалдаги 5 та кодекс ҳамда 8 та қонунга муҳим ўзгартириш ва қўшимчалар киритилиши назарда тутилмоқда.

Бир қатор қонунларга мамлакатимизнинг Қизил китобига киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимликлар ҳамда ёввойи ҳайвонлар турларини табиий муҳитдан ажратиб олишни чеклашга қаратилган ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмоқда.

Афсуски, ўсимлик ва ҳайвонот олами вақилларнинг йўқолиб

кечиш хавфи остидаги турлари сони тобора ортиб бормоқда. Жумладан, Ўзбекистон Республикасининг 2009 йилда нашр этилган икки жилдли Қизил китобига 184 та ҳайвон, 304 та ўсимлик турлари киритилган бўлса, 2019 йилда чоп этилган Қизил китобдан эса мос равишда 206 турдаги ҳайвонлар, 314 турдаги ўсимлик ва замбуруғлар жой олган.

Бу, ўз навбатида, Қизил китобга киритилган ўсимлик ва ҳайвон турларини алоҳида муҳофазат қилиш ва тақрор кўпайтириш масалаларига жиддий эътибор қаратишни талаб этади.

Бироқ бугунги кунда Қизил китобга киритилган ўсимлик ва ҳайвонот дунёсидан турли мақсадларда фойдаланиб келинмоқда. Уларнинг бутунлай йўқолиб кетиши олдинда олиш учун бу борада қатъий чекловлар ўрнатилган зарур.

Қолаверса, камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ҳайвонот ва ўсимлик турларидан фойдаланиш, уларни қайта кўпайтириш, табиий муҳитдан ажратиб олиш, шунингдек, ўсимликларни сунъий яратилган шароитларда етиштириш, ҳайвонларни махсус ташкил этилган шароитларда кўпайтириш ҳамда ов қилиш билан боғлиқ муносабатлар буйича қонун ҳужжатларида белгиланган талабларни такомиллаштириш тақозо этилмоқда.

Шу нуқтаи назардан, Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ўсимлик турларини муҳофазат қилиш янада кучайтириш мақсадида "Ўсимлик дунёсини муҳофазат қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида"ги қонунга бир қатор янги нормалар киритилмоқда.

Биринчидан, Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимлик турларини сақлаб қолиш ва муҳофазат қилиш учун уларнинг ўсиш муҳити бўлган жойларда муҳофазат этиладиган табиий ҳудудлар ташкил этилиши мумкинлиги кўрсатилмоқда.

Бундан ташқари Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимлик турларини муҳофазат қилиш янада кучайтириш мақсадида "Ҳайвонот дунёсини муҳофазат қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида"ги қонунда ҳам муайян янги нормалар қайд этилмоқда.

Жумладан, Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимлик турларини табиий муҳитдан ажратиб олишга доир рухсатномаларни мумкинлиги, чекловларнинг асослари, ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимликларнинг турлари ҳамда уларнинг қисмлари;

Биринчи ва апелляция босқич судлари юқоридаги ҳолатларга етарлиқа ҳуқуқий баҳо бермасдан, даъвои қаноатлантиришни рад этиш ҳақида нотўғри хулосага келган.

Бундан ташқари Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳайвонлар турларини муҳофазат қилиш янада кучайтириш мақсадида "Ҳайвонот дунёсини муҳофазат қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида"ги қонунда ҳам муайян янги нормалар қайд этилмоқда.

Жумладан, Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳайвонларнинг айрим турларини табиий яшаш муҳитидан ажратиб олишга доир рухсатномаларни бериш чекланиши мумкинлиги, чекловларнинг асослари, ҳайвонларнинг турлари, чекловларнинг амал қилиш мuddати Фанлар академияси-

нинг хулосаси инobatга олинган ҳолда, Экология, атроф-муҳитни муҳофазат қилиш ва иқлим ўзгартириш вазирлиги томонидан киритилмаган тақдирда қўриқ қонун нормаларига мувофиқ лаштирилмоқда.

Шу муносабат билан айни қонуннинг 19-моддасига камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳайвонлар турларини табиий яшаш муҳитидан ажратиб олиш тартибига оид қоидалар киритилмоқда.

Янги тахрирдаги Конституцияимизнинг 115-моддасига асосан "Табиатни муҳофазат қилиш тўғрисида"ги қонунга ҳам ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмоқда.

Бундан ташқари Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимликларнинг айрим турларини табиий муҳитдан ажратиб олишга доир рухсатномаларни бериш чекланиши мумкинлиги;

Чекловларнинг асослари; ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимликларнинг турлари ҳамда уларнинг қисмлари; чекловларнинг амал қилиш мuddати Фанлар академиясининг хулосаси инobatга олинган ҳолда, Экология, атроф-муҳитни муҳофазат қилиш ва иқлим ўзгартириш вазирлиги томонидан киритилмаган тақдирда қўриқ қонун нормаларига мувофиқ лаштирилмоқда.

Бундан ташқари Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимлик турларини табиий муҳитдан ажратиб олишга доир рухсатномаларни бериш чекланиши мумкинлиги;

Чекловларнинг асослари; ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимликларнинг турлари ҳамда уларнинг қисмлари; чекловларнинг амал қилиш мuddати Фанлар академиясининг хулосаси инobatга олинган ҳолда, Экология, атроф-муҳитни муҳофазат қилиш ва иқлим ўзгартириш вазирлиги томонидан киритилмаган тақдирда қўриқ қонун нормаларига мувофиқ лаштирилмоқда.

Янги қонун асосида, шунингдек, Янги Ўзбекистон институционал ислохотлари ҳамда экология ва атроф-муҳитни муҳофазат қилиш соҳасининг трансформацияси муносабати билан экология, ўрмон хўжалиги соҳасидаги давлат органларининг ваколатлари аниқлаштирилмоқда.

Бундан ташқари Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимлик турларини табиий муҳитдан ажратиб олишга доир рухсатномаларни бериш чекланиши мумкинлиги;

Чекловларнинг асослари; ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимликларнинг турлари ҳамда уларнинг қисмлари; чекловларнинг амал қилиш мuddати Фанлар академиясининг хулосаси инobatга олинган ҳолда, Экология, атроф-муҳитни муҳофазат қилиш ва иқлим ўзгартириш вазирлиги томонидан киритилмаган тақдирда қўриқ қонун нормаларига мувофиқ лаштирилмоқда.

Янги қонун асосида, шунингдек, Янги Ўзбекистон институционал ислохотлари ҳамда экология ва атроф-муҳитни муҳофазат қилиш соҳасининг трансформацияси муносабати билан экология, ўрмон хўжалиги соҳасидаги давлат органларининг ваколатлари аниқлаштирилмоқда.

Бундан ташқари Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимлик турларини табиий муҳитдан ажратиб олишга доир рухсатномаларни бериш чекланиши мумкинлиги;

Чекловларнинг асослари; ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимликларнинг турлари ҳамда уларнинг қисмлари; чекловларнинг амал қилиш мuddати Фанлар академиясининг хулосаси инobatга олинган ҳолда, Экология, атроф-муҳитни муҳофазат қилиш ва иқлим ўзгартириш вазирлиги томонидан киритилмаган тақдирда қўриқ қонун нормаларига мувофиқ лаштирилмоқда.

Янги қонун асосида, шунингдек, Янги Ўзбекистон институционал ислохотлари ҳамда экология ва атроф-муҳитни муҳофазат қилиш соҳасининг трансформацияси муносабати билан экология, ўрмон хўжалиги соҳасидаги давлат органларининг ваколатлари аниқлаштирилмоқда.

Бундан ташқари Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимлик турларини табиий муҳитдан ажратиб олишга доир рухсатномаларни бериш чекланиши мумкинлиги;

Чекловларнинг асослари; ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимликларнинг турлари ҳамда уларнинг қисмлари; чекловларнинг амал қилиш мuddати Фанлар академиясининг хулосаси инobatга олинган ҳолда, Экология, атроф-муҳитни муҳофазат қилиш ва иқлим ўзгартириш вазирлиги томонидан киритилмаган тақдирда қўриқ қонун нормаларига мувофиқ лаштирилмоқда.

Янги қонун асосида, шунингдек, Янги Ўзбекистон институционал ислохотлари ҳамда экология ва атроф-муҳитни муҳофазат қилиш соҳасининг трансформацияси муносабати билан экология, ўрмон хўжалиги соҳасидаги давлат органларининг ваколатлари аниқлаштирилмоқда.

Бундан ташқари Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимлик турларини табиий муҳитдан ажратиб олишга доир рухсатномаларни бериш чекланиши мумкинлиги;

Чекловларнинг асослари; ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимликларнинг турлари ҳамда уларнинг қисмлари; чекловларнинг амал қилиш мuddати Фанлар академиясининг хулосаси инobatга олинган ҳолда, Экология, атроф-муҳитни муҳофазат қилиш ва иқлим ўзгартириш вазирлиги томонидан киритилмаган тақдирда қўриқ қонун нормаларига мувофиқ лаштирилмоқда.

Янги қонун асосида, шунингдек, Янги Ўзбекистон институционал ислохотлари ҳамда экология ва атроф-муҳитни муҳофазат қилиш соҳасининг трансформацияси муносабати билан экология, ўрмон хўжалиги соҳасидаги давлат органларининг ваколатлари аниқлаштирилмоқда.

Бундан ташқари Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимлик турларини табиий муҳитдан ажратиб олишга доир рухсатномаларни бериш чекланиши мумкинлиги;

Чекловларнинг асослари; ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимликларнинг турлари ҳамда уларнинг қисмлари; чекловларнинг амал қилиш мuddати Фанлар академиясининг хулосаси инobatга олинган ҳолда, Экология, атроф-муҳитни муҳофазат қилиш ва иқлим ўзгартириш вазирлиги томонидан киритилмаган тақдирда қўриқ қонун нормаларига мувофиқ лаштирилмоқда.

Янги қонун асосида, шунингдек, Янги Ўзбекистон институционал ислохотлари ҳамда экология ва атроф-муҳитни муҳофазат қилиш соҳасининг трансформацияси муносабати билан экология, ўрмон хўжалиги соҳасидаги давлат органларининг ваколатлари аниқлаштирилмоқда.

Бундан ташқари Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимлик турларини табиий муҳитдан ажратиб олишга доир рухсатномаларни бериш чекланиши мумкинлиги;

Чекловларнинг асослари; ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимликларнинг турлари ҳамда уларнинг қисмлари; чекловларнинг амал қилиш мuddати Фанлар академиясининг хулосаси инobatга олинган ҳолда, Экология, атроф-муҳитни муҳофазат қилиш ва иқлим ўзгартириш вазирлиги томонидан киритилмаган тақдирда қўриқ қонун нормаларига мувофиқ лаштирилмоқда.

Янги қонун асосида, шунингдек, Янги Ўзбекистон институционал ислохотлари ҳамда экология ва атроф-муҳитни муҳофазат қилиш соҳасининг трансформацияси муносабати билан экология, ўрмон хўжалиги соҳасидаги давлат органларининг ваколатлари аниқлаштирилмоқда.

Бундан ташқари Қизил китобга киритилган камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимлик турларини табиий муҳитдан ажратиб олишга доир рухсатномаларни бериш чекланиши мумкинлиги;

Чекловларнинг асослари; ёввойи ҳолда ўсувчи ўсимликларнинг турлари ҳамда уларнинг қисмлари; чекловларнинг амал қилиш мuddати Фанлар академиясининг хулосаси инobatга олинган ҳолда, Экология, атроф-муҳитни муҳофазат қилиш ва иқлим ўзгартириш вазирлиги томонидан киритилмаган тақдирда қўриқ қонун нормаларига мувофиқ лаштирилмоқда.

Янги қонун асосида, шунингдек, Янги Ўзбекистон институционал ислохотлари ҳамда экология ва атроф-муҳитни муҳофазат қилиш соҳасининг трансформацияси муносабати билан экология, ўрмон хўжалиги соҳасидаги давлат органларининг ваколатлари аниқлаштирилмоқда.

◀ (Бошланиши 1-бетда) Янги қонуннинг бир қатор долзарб ва муҳим жиҳатлари эътиборга лойиқ. Хусусан, мазкур қонунда:

– фуқаролар томонидан 2018 йил 1 майга қадар яқка тартибда уй-жой қуриш орқали ўзбошимчилик билан эгаллаб олинган ер участкасига ҳамда унда қурилган бинолар ва иншоотларга;

– 2018 йил 1 майга қадар фуқаролар ва тадбиркорлик субъектлари томонидан ҳужжатларда кўрсатилган ер участкаси майдонидан ортиқча эгаллаган ер участкасига ҳамда унда қурилган бинолар ва иншоотларга;

– "бир марталиқ акция" доирасида ҳуқуқларни эътироф қилиш охирига етмаган ер участкаси ҳамда унда қурилган бино ва иншоотларга;

– 2021 йил 8 июнга қадар туман (шаҳар) ҳокимининг қарори билан ажратилган, лекин тасдиқлаш масаласи вилоят ҳокими ёки халқ депутатлари Кенгаши томонидан ўз вақтида қўриб чиқилмаган ер участкаларига;

– фуқароларнинг боғдорчилик ва уюмчилик ширкатлари ҳудудидаги турар жойларига ҳамда улар эгаллаган ер участкасига;

– 2020 йил 9 мартга қадар кичик саноат зоналари ҳудудида жойлаштирилган тадбиркорлик субъектларининг яшаш учун мулкжалланмаган бинолар ва иншоотлари ёки уларнинг қисмлари жойлашган ер участкасига;

– хусусийлаштирилган бинолар ва иншоотлар эгаллаган ер участкасига;

– фуқароларнинг, тадбиркорлик субъектларининг ва резидент бўлган юридик шахсларнинг қонунчиликка мувофиқ мулк, яъни эгалик қилиш ҳуқуқи эътироф этилган бинолари ва иншоотлари эгаллаган ер участкасига нисбатан ҳуқуқларни эътироф этиш асослари ва тартиби белгиланган.

Қонунда, шунингдек, ўзбошимчилик билан эгаллаб олинган ер участкалари ва унда қурилган бинолар ва иншоотларга бўлган ҳуқуқларни эътироф этишнинг шартлари кўрсатилган. Булар қаторига, жумладан:

• ўзбошимчилик билан эгаллаб олинган ер участкаси бошқа шахсларга ажратилмаган ёки электрон онлайн-аукционга қўйилмаганлиги;

• муҳофазат зонасида, суғорилмаган ерда жойлашмаганлиги;

• ер участкасидан фойдаланишда низо ўқилиши;

• ер ва мол-мулк солиғи бўйича қарздорлик мавжуд эмаслиги;

• ширкат аъзоси бўлганлиги, инвестиция ва бошқа мажбуриятлар тўлиқ бажарилганлиги каби бир қатор шартлар қиради.

Бундан ташқари яқка тартибдаги уй-жой қурилган ер участкасига бўлган ижара ҳуқуқининг ўлчамлари аниқ белгиланган. Яъни:

– агар ер участкаси 1998 йил 1 июлга қадар эгалланган бўлса, барча ҳудудларда 0,24 гектардан кўп бўлмаган ўлчамда;

– агар ер участкаси 1998 йил 1 июлдан 2018 йил 1 майга қадар эгалланган бўлса, Тошкент, Нукус шаҳарларида ва вилоят марказларида 0,06 гектардан, қолган ҳудудларда 0,12 гектардан кўп бўлмаган ўлчамда белгиланади.

назарда тутилган. Қонун билан ҳуқуқларни эътироф этиш босқичлари кетма-кетлиги қўйидагича:

– дастлаб Кадастр агентлиги автоматлаштирилган ахборот тизимида тўлиқ шаклдаги 6 хил турдаги бирламчи маълумотларни киритади;

– ваколатли ташкилотлар икки ой мuddатда ҳар бир ер участкаси бўйича ўз ваколатидаги маълумотларни тизимга бириктиради;

– автоматлаштирилган ахборот тизимида тўлиқ шаклдаги электрон йиғмажилд маълумотлари жамоатчиликка эълон қилинади;

– тўпланган барча ҳужжатларнинг тўлиқлиги ва қонунийлиги тизим орқали Адлия вазирлигининг тегишли ҳудудий бўлиналари томонидан икки ой ичида ўрганиб чиқилади;

– адлия органлари томонидан икки ой ичида қўриб чиқилади, электрон йиғмажилд, маълумотлар ва ҳужжатлар ижобий хулосалар билан бирга Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгесига, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашига навбатдаги сессия мажлисида қўриб чиқиш учун ахборот тизими орқали юборилади.

Бу ҳужжатлар Кенгашлар томонидан уч ой ичида сессиялар мажлисларида муҳокама қилинади. Шундан сўнг ер участкасига бўлган ижара ҳуқуқи ҳамда унда қурилган бинолар ва иншоотларга бўлган мулк ҳуқуқи Кенгаш қарори билан эътироф этилади.

Бунда ижара мuddати ер қонунчилигида мувофиқ яқка тартибдаги уй-жойлар эгаллаган ер участкалари учун 99 йил, бошқа ер участкалари учун 49 йил этиб белгиланади.

Ҳуқуқларни эътироф этганлик учун:

– Тошкент шаҳрида базавий ҳисоблаш миқдорининг 5 баравари;

– Нукус шаҳри ва вилоят марказларида базавий ҳисоблаш миқдорининг 3 баравари;

– вилоятлар бўйсунмидаги бошқа шаҳарларда базавий ҳисоблаш миқдорининг 2 баравари;

– бошқа аҳоли пунктларида базавий ҳисоблаш миқдорининг 1 баравари миқдорига бир марталиқ тўлов ундирилади.

Ушбу тўловлардан I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган шахслар, илгарми акция доирасида бир марталиқ йиғимни тўлаган шахслар озод қилинади.

«Ижтимоий ҳимоя ягона реестри» ахборот тизимида киритилган шахсларга 50 фоиз чегирма берилади.

Мухтасар айтганда, ушбу қонун халқимиз учун муҳим аҳамиятга эга. Чунки у аҳолини узоқ йиллардан бери қийнаб келётган, яъни давлат рўйхатида ўтказилмаган ер участкалари ва ноқонуний қурилган бино ва иншоотлар билан боғлиқ муаммоларни ҳал этиш имконини беради.

Мазкур қонуннинг қабул қилиниши халқимиз учун чинакам қувонарли хабар бўлди. Энг асосийси, янги қонун ҳар бир фуқаронинг ҳуқуқ ва манфаатларини янада тўлиқ таъминлашга хизмат қилади. Зеро, Янги Ўзбекистонда амалга оширилаётган барча ислохотлар негизда "Инсон қадрини қўриқ" тамойили ётади.

ШУҲРАТ ЧўЛПИЕВ, Олий Мажлис Сенати Суд-ҳуқуқ масалалари ва коррупцияга қарши курашиш қўмитаси раиси ўринбосари

ОДИЛ СУДЛОВГА БўЛГАН ИШОНЧ

тафтиш тартибда қўрилган ишда тўлиқ таъминланди

Яъни улар томонидан айбли хатти-ҳаракатлар содир этилмаган. 2022 йил 20 октябрдаги буйруқ чиқарилгунга қадар Б.Юсупов ишга тикланган бўлса-да, иш берувчи 2022 йил 18 августдаги 6-сонли буйруғининг 2-банди ва 2022 йил 20 октябрдаги 61-сонли буйруғининг 3-бандида мазкур буйруқнинг 3 ва 4-бандида назарда тутилганлардан ташқари барча ишчи — ходимларга моддий ёрдам берилишини таъминлаш жамият масъул ходимлари зиммасига юклатилган.

Судлов ҳайъати мажлисида жавобгар вақиллари қорхона собиқ раиси даввогарларга мукофот пули тўлашни лозим деб топмагани, қолган барча ходимларга бундай пуллар тўлаб берилгани, даввогарлар билан иш берувчи ўртасида иш ҳақи тўлаш ва судга ишга тиклаш ҳақида давво кўзгатгани учун низо келиб чиққанини маълум қилишди.

Шу ўринда амалдаги Меҳнат кодексининг 17-моддаси, ушбу кодекс 13-моддасининг иккинчи қисми, 14-моддасининг биринчи, иккинчи ва тўртинчи қисмлари ҳамда 15-моддасининг биринчи ва иккинчи қисмларида назарда тутилган талабларга риоя қилмаслик ходимнинг ҳола-

тини ёмонлаштиришга сабаб бўлишини алоҳида таъкидлаш даркор.

Ушбу кодекснинг 16-моддаси иккинчи қисмида назарда тутилган талабларга риоя этмаслик ходимнинг ҳолатини ёмонлаштирадиган меҳнат шартномаси шартларининг ҳақиқий эмаслигига сабаб бўлади. Ҳақиқий бўлмаган меҳнат ҳақидаги бошқа ҳуқуқий ҳужжатларнинг қоидалари, шунингдек, меҳнат шартномасининг шартлари қўлланилмайди. Бундай қоида ва шартлар қабул қилинган пайдан эътиборан ҳақиқий эмас деб ҳисобланади.

Тафтиш босқич судлов ҳайъати иш берувчининг юқоридаги буйруқлари ходимларнинг аҳолини ёмонлаштиргани, ходимларнинг тенг ҳуқуқлилиги тамойилини бузганини эътироф этди. Қолаверса, бундай ҳолатда буйруқларнинг ҳақиқий эмаслиги юзасидан алоҳида низолаштирмайди. Бундай қонунга хилоф қабул қилинган буйруқлар қабул қилинган пайдан бошлаб ўз-ўзидан ҳақиқий эмас ҳисобланади.

Биринчи ва апелляция босқич судлари юқоридаги ҳолатларга етарлиқа ҳуқуқий баҳо бермасдан, даъвои қаноатлантиришни рад этиш ҳақида нотўғри хулосага келган.

Меҳнат кодексининг 565-моддасида, ходимнинг меҳнат ҳуқуқлари бузилиши унга маънавий ёки жисмоний азоб-уқубат етказилишига сабаб бўлган ҳолларда, суд ходимнинг талабига кўра, иш берувчи томонидан ходимга етказилган маънавий зийнни компенсация қилиш тўғрисида қарор чиқаришга ҳақиқилиги белгилаб қўйилган. Маънавий зийннинг миқдори суд томонидан белгиланади.

Судлов ҳайъати иш берувчи қонунга хилоф буйруқлар чиқариб, даввогарларнинг ҳуқуқларини чеklangан, улар ҳуқуқларини тиклаш учун узоқ йиллар овера бўлиб, маънавий азият чеккани учун компенсация миқдорини ҳар бир даввогар учун 1 миллион сўмдан тоvon сифатида белгилашни ва қорхона ҳисобидан ундиришни лозим деб топди.

Бундан ташқари даввогарлар О.Маматқулов, Х.Мансуров ва М.Қаюмов судлов ҳайъатига ариза билан мурожаат қилиб, арз қилган давво талабларидан воз кечгани, шу сабабли фуқаролик ишини уларга бўлган қисмини иш юритувдан тугатишни сўраган. Суд фуқаролик ишининг уларга тегишли қисмини амалдаги Фуқаролик-процессуал кодексининг

Тарих тилсимлари

Ватан озодлиги йўлида ТИКИЛГАН УМР ёхуд Нажмиддин Кубро жасорати

◀ (Бошланиш 1-бетда)

Тарихчи Али Акбар Деххудонинг «Луғатнома» асаридида қайд этилишича, беҳад зийраклиги ва заковати туфайли ҳар қандай муаммоли масалани ҳал қилгани учун Нажмиддинни «Кубро» деб аташган. Бундан ташқари Нажмиддин «Томатул Кубро» (буюк бало ва қазоларнинг олдини олувчи, халоскор), «Абул-Жанноб» (дунёвий икки-чирлардан узоқда тургучи), «Валитарош» (валийлари парваришлаб етиштирувчи) деган номларга ҳам эга бўлган. Нажмиддин Кубронинг ўн икки нафар шогирди бўлган ва уларнинг барчаси шайх даражасига етган. Уларнинг бири машҳур мутасаввуф шоир Жалолиддин Румийнинг отаси Баҳоуддин Валад бўлган.

Нажмиддин Кубро катта обрўга эга бўлса ҳам, камтарона ҳаёт кечирган. Аммо унинг баъзи шогирдлари мамлакат миқёсида шунчалик нуфузга эга бўлганки, хатто Фахриддин Розий каби машҳур файласуфлар ва Султон Муҳаммад Хоразмишох ҳам уларнинг ўзаро рақобатидан қаттиқ хавотирланган. Масалан, «Султон уламо» лақабига эга бўлган Жалолиддин Румийнинг отаси Баҳоуддин Валад Балх шаҳрининг уч юзга яқин фай-

ласуф олимлари билан баҳс юритиб, уларни юнон фалсафаси билан ориқча шуғулланганликда айблаган.

Кўплаб шогирдлар ва хайрихоҳларга эга бўлган шайхларнинг ҳузурига Султон Муҳаммад Хоразмишох ҳам тез-тез келиб, уларни зиёрат қилиб турган. Бу «Кубровия» тариқатининг кенг ёйилиши ва Нажмиддин Кубронинг обрўси ошишига катта таъсир кўрсатган.

Нажмиддин Кубро кексайган чоғида мўғул босқинчилари Хоразмга бостириб киради. Шайх Нажмиддин Кубронинг довергани эшитган Чингизхон Урганчга хужум қилиш олдида унга чопар юбориб, шаҳарни тарк этишни ва ўзининг ёнига келишни тақлиф қилади. Аммо шайх унга «Мен етмиш йил умрим давомида хоразмликлар билан турмушнинг ачиқ-чучугини бирга тортган-

ман. Энди улар бошига бало-қазолар ёғилаётган пайтда қочмас мурувватдан бўлмайди», дея рад жавобини беради.

1221 йилнинг июл ойида Чингизхон лашкари Урганч қалъасини қамал қилади. Шунда шайх Нажмиддин Кубро шогирдлари ва аҳоли орасидан лашкар тўплаб, бир неча кун давомида душманга мардонавор қаршилик кўрсатади. Шиддатли уруш ҳал қилувчи паллага кирганда Нажмиддин Кубро шаҳар яловини маҳкам тутганча, ўз тарафдорларини босқинчиларига қарши жангга бошлади. Кучлар тенг бўлмагани учун юрт ҳимоячилари ҳалок бўлади. Мўғуллар жангдан кейин танаси қийма-қийма қилиб ташланган Нажмиддин Кубронинг қўлидаги яловни олиш учун панжаларини кесишга мажбур бўлишган. Шу тариқа машҳур олим умрини Ватан ҳимояси

учун тикиб, шарафли ўлим топган.

Шу ўринда айтиб ўтиш кераки, Нажмиддин Кубро бир неча илмий асарлар ва рубоийлар ёзган бўлиб, улар жуда кўп китоб ва тўпламларга киритилган. Улардан асосийлари «Фавоъий ал-Жамол ва фавотих ал-Жалол», «ал-Усул ал-ашара», «Рисолат ал-Хоъиф ал-хаъим мин лаумон ал-лаъим» номли асарлардир. Бу асарлар араб мамлакатлари ва Туркияда нашр этилган. Унинг араб тилида ёзган «Зикр айтувчилар одоби ҳақидаги рисола» асарини Абдураҳмон Жомийнинг шогирди Абдул Ғофур Лорий форс тилига таржима қилган. Ушбу таржиманинг асл нусхаси ҳозирги пайтда Ўзбекистон Фанлар Академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтида сақланмоқда. Ушбу асар турк тилига ҳам таржима қилинган.

Хулоса ўрнида айтиладиган бўлсак, буюк ватандошимиз Нажмиддин Кубро тасаввуф таълимоти ривожига катта ҳисса қўшган улўғ олим бўлиши баробарида тенгсиз ватанпарварлик тимсоли ҳам ҳисобланади. Шу боис унинг номи мангуликка дахлдордир.

Рустам ЖАББОРОВ,
филология фанлари
бўйича фалсафа доктори

**Кўзгидек
ФАКТИАР**
Дунёда ҳар бир ҳудуд ва давлат ўз чегарасига эга. У харитада турли чизиклар орқали ифодаланса-да, моҳият-мазмунига кўра, бирор ҳудуднинг эгалли мақомини белгилайди. Қуйида чегараларнинг ўзига хос жиҳатлари ҳақида маълумот берамиз.

ҒАРОЙИБ ЧЕГАРАЛАР

Ҳар бир давлат бошқаси билан чегарадош бўлса-да, бу ҳар бир чегара бир хил деган маънони англатмайди. Шу боис географик хариталарда улўғвор табиий тўсиқлардан тортиб, шаҳар ландшафтлари билан уйғунлашиб кетган турли чегаралар жой олган.

Чегара ҳақида гап кетганда, дастлаб табиий тўсиқлар тилга олинади. Чунки улар ўзига хос хусусиятлари билан бошқаларидан ажралиб туради. Унга дарё ва тоғларни мисол келтириш мумкин. Масалан, Дунай Европадаги энг узун дарё ҳисобланади. У Руминия, Венгрия, Германия, Австрия, Словакия, Сербия, Хорватия, Украина, Болгария ва Молдова учун табиий чегара бўлиб хизмат қилади.

Непал ва Хитой ўртасидаги чегара Ҳимолой тоғларининг баланд чўққилари билан белгиланади. Дунёнинг энг баланд чўққиси бўлган Эверест ҳам шу тоғда жойлашган бўлиб, икки давлат учун чегара ҳисобланади.

Дунёга машҳур Торнио гольф клуби ўзига хос майдонга эга. Унинг бир қисми Финляндияда, бошқа қисми Швецияда жойлашган. Қизиги шундаки, бу майдон Арктика доирасидан ташқарида жойлашган сабабли куннинг исталган вақтида куёш нурлари остида гольф ўйнаш мумкин.

«Уч чегара» деб номланган диққатга сазовор жойларни кўриш учун Игуасу дарёси бўйлаб қайиқда икки соат саёҳат қилишга тўғри келади. Игуасу шаршараси — Игуасу дарёсидаги 275 та шаршара мажмуаси бўлиб, Бразилия, Аргентина ва Парагвай чегарасида жойлашган.

Мўғулистон ва Хитой чегарасида сайёҳлар икки динозаврнинг баҳайбат ҳайкалларини кўриши мумкин. Ҳар бир динозавр ҳайкалининг кенглиги 34, баландлиги 19 метр. Умумий узунлиги 80 метрга тенг. Ушбу чегара яқинида жойлашган кичик Эренхот шаҳрида археологлар динозаврларнинг кўплаб тошга айланган қолдиқларини топишга муваффақ бўлишган.

Айрим жойларда чегара оддий биноларни ҳам, шаҳарларни ҳам ажратади. Мисол учун айтадиган бўлсак, Нидерландия ва Белгия чегарасида икки хил манзилда рўйхатга олинган уй жойлашган. Унда иккита эшик кўнғироғи бўлиб, бири

Белгия аҳолиси, иккинчиси голландияликлар учун ўрнатилган. Ажабланарлиси деган маънони англатмайди. Шу боис географик хариталарда улўғвор табиий тўсиқлардан тортиб, шаҳар ландшафтлари билан уйғунлашиб кетган турли чегаралар жой олган.

Баъзи чегаралар шунчалик узунки, улар бир нечта қитъаларни қамраб олади. Россия ва Қозоғистон ўртасидаги чегара Евроосиё қуруқлигидан ўтган бўлиб, унинг узунлиги 7598 километрга тенг.

Канада ва Америка ўртасидаги чегара дунёдаги энг узун халқаро чегара бўлиб, 8891 километрдан ортиқ. У турли шартномалар билан бошқарилади.

Дунёдаги ягона тўртбурчак ҳудуд Жанубий Африкадонга эга. Унинг бир қисми Финляндияда, бошқа қисми Швецияда жойлашган. Қизиги шундаки, бу майдон Арктика доирасидан ташқарида жойлашган сабабли куннинг исталган вақтида куёш нурлари остида гольф ўйнаш мумкин.

«Уч чегара» деб номланган диққатга сазовор жойларни кўриш учун Игуасу дарёси бўйлаб қайиқда икки соат саёҳат қилишга тўғри келади. Игуасу шаршараси — Игуасу дарёсидаги 275 та шаршара мажмуаси бўлиб, Бразилия, Аргентина ва Парагвай чегарасида жойлашган.

Мўғулистон ва Хитой чегарасида сайёҳлар икки динозаврнинг баҳайбат ҳайкалларини кўриши мумкин. Ҳар бир динозавр ҳайкалининг кенглиги 34, баландлиги 19 метр. Умумий узунлиги 80 метрга тенг. Ушбу чегара яқинида жойлашган кичик Эренхот шаҳрида археологлар динозаврларнинг кўплаб тошга айланган қолдиқларини топишга муваффақ бўлишган.

Айрим жойларда чегара оддий биноларни ҳам, шаҳарларни ҳам ажратади. Мисол учун айтадиган бўлсак, Нидерландия ва Белгия чегарасида икки хил манзилда рўйхатга олинган уй жойлашган. Унда иккита эшик кўнғироғи бўлиб, бири

Интернет материаллари асосида
Шахло ХУДОЙБЕРГАНОВА тайёрлади.

Жинойят ва жазо

Бугунги кунда юксак даражада ривожланган илм-фан ва замонавий технология воситалари инсоният камолотида хизмат қилмоқда. Шу билан бирга айрим ғараз ниятли кимсалар бу қулайликлардан ўзларининг чиркин мақсади йўлида фойдаланаётганини гоятда афсусланарлидир. Қуйидаги воқеа тафсилотлари ана шу ҳақида.

Қўшқўпир туманида яшовчи Акбар Иброҳимов (исм-шарифлар ўзгартирилган) электрон технологиялари имкониятларидан ғараз ниятда фойдаланиб, ўзгаларнинг жуда кўп миқдордаги пули, мол-мулкни ўзлаштиришдек тубан қилмишни содир этди.

Ўтган йилнинг бошида у тумандаги «Урта ёп» маҳалласида яшовчи Ғайрат Тожиёвага имтиёзли кредит маблағи эвазига кичик мототранспорт воситасини сотиб олишни тақлиф қилади. Бу ниятини амалга оширишда у ҳоким ёрдамчиси Бобур Қаландаров ва «Хоразм сити» масъулият чекланган жамиятининг норасмий раҳбари Сардор Матёкубов билан ўзаро тил бириктириди. Шундан сўнг Ғ. Тожиёвнинг номига «www.f-itmo.uz» веб сайти орқали муқаддам очилган электрон имзони тақдим этган ҳолда банкдан 33 миллион сўм миқдорда кредит маблағи ажратилишига эришади. Ўзаро жиноий келишувга кўра, ушбу маблағ «Хоразм сити» корхонаси ҳисоб рақамига ўтказилади. Сўнгра нақдлаштирилиб, шахсий эҳтиёжлар учун сарфланади.

Орадан кўп вақт ўтмай «Галаба» қишлоғида яшовчи Э.Хўжамуродов ҳам А.Иброҳимовнинг фириб туррига илинади. У ҳам имтиёзли кредит асосида мото-

ЭЛЕКТРОН ФИРИБГАРЛИК

култиватор ускунасини сотиб олиш учун А.Иброҳимовдан ёрдам сўрайди. «Хожатбарор» дарҳол ишга киришади. Э.Хўжамуродовнинг банкдаги электрон рақамли имзо калитини қўлга киритган «хожатбарор» унинг номига 33 миллион сўмлик имтиёзли кредит расмийлаштиради ва ҳамтовоқлари Б.Қаландаров ва С. Матёкубов ёрдамида қалбаки электрон рақамли имзоси орқали сотиб олинган техника воситасини бошқа бировга пуллаяди.

Фирибгарлик қилмишлари бароридан келаётганидан руҳланган А.Иброҳимов Қўшқўпир туманидаги хусусий савдо корхонаси ҳисобчиси Бенқод Саиджоновга «Агробанк»нинг туман филиалидан турмуш ўртоғи Шарофат Ибодуллаева номига Хонқа туманидаги таъминотчи корхонадан аравачали юк мотоцикли сотиб олиш учун 22 миллион сўм миқдорда кредит маблағи ажратилганини маълум

қилади. Фирибгар ўзини банк ходими деб таништиргач, ушбу савдо шартномаси нотўғри тузилгани учун уни бекор қилиш ва банк томонидан мототранспорт воситасини сотиб олиш учун ажратилаётган имтиёзли кредит маблағини Қўшқўпир туманидаги «Triton Mega Lyuks» масъулият чекланган жамияти ҳисобига ўтказиш учун Ш.Ибодуллаеванинг банкдаги электрон рақамли имзоси зарурлигини тушунтиради. Бу гапга ишонган Ш.Ибодуллаева электрон имзосини А.Иброҳимовга тақдим этади. Ўз навбатида, А.Иброҳимов ушбу электрон имзо билан мотоциклини дўкандан олиб кетади ва уни бошқа кишига сотиб юборади.

А.Иброҳимов фирибгарлик йўли билан яна уч нафар кишини чув туширади.

Охир-оқибат жабрланувчилар А.Иброҳимовга қонуний чора кўришни сўраб, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларга ариза билан мурожаат этишди. Суриштирув

ва тергов чоғида А.Иброҳимов аввал ҳам фирибгарлик жиноятини содир этгани учун Жиноят кодексининг 168-моддаси 3-қисми «б» банди, 228-моддаси 2-қисми «а» бандига асосан айбдор деб топилди, 3 йил 1 ой муддатга озодликини чеклаш жазосига маҳкум этилган, ҳозирда ана шу жазони ўтаётгани, қилмишидан тегишли хулоса чиқармагани маълум бўлди.

Шунингдек, айрим фуқароларга ажратилган кредит маблағи ва унинг эвазига сотиб олинган техника воситалари уларнинг ихтиёрига берилмагани учун масъулиятни ўз зиммасига олган «Уртаёп» маҳалласи фуқаролар йиғини бўйича ҳоким ёрдамчи Б.Қаландаров ва «Хоразм сити» масъулият чекланган жамиятининг норасмий раҳбари С. Матёкубов банкка етказилган молиявий зарарни ўз ҳисобидан қоплашди. Суд А.Иброҳимовни Жиноят кодексининг 168-моддаси 3-қисми «б» бан-

ди ва 228-моддаси 2-қисми «а,б» бандлари бўйича айбдор деб топди ва унга 5 йил 6 ой муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазосини тайинлади. Бундан ташқари унинг зиммасига фуқаровий даъвогар мақомидаги Ш.Жуманиёзов, Х.Ниматов, Б.Ражабов ҳамда «Triton Mega Lyuks» жамиятига етказилган 129,7 миллион сўмлик молиявий зиённи қоплаш мажбурияти юклатилди.

Ушбу иш апелляция инстанцияси судида ҳам муҳокама этилди ва биринчи босқич судининг ҳукми ўз кучида қолдирилди.

Шахсий манфаат йўлида ўзгаларнинг пули ва мол-мулкни тажовуз қилишнинг оқибати шундай тарзда яқун топди. Бу бошқалар учун ҳам сабоқ вазифасини ўтаса, ажаб эмас.

Зафар ЁҚУБОВ,
Хоразм вилояти
суди судьяси
Абдулла СОБИРОВ,
«Куч - адолатда» муҳбири

Бош муҳаррир:
Шодиқул ҲАМРОЕВ

МУАССИС:

Ўзбекистон Республикаси
Олий суди

Газета 2007 йил 23 февралда
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлигида 0224-рақам билан
рўйхатдан ўтган.

ТАХРИР ҲАЙЪАТИ

Бахтиёр ИСЛАМОВ
Робохон МАХМУДОВА
Халилullo ТУРАХУЖАЕВ
Икрам МУСЛИМОВ
Шухрат ПОЛВАНОВ

Холмўмин ЁДГОРОВ
Зарифжон МИРЗАҚУЛОВ
Замира ЭСОНОВА
Азиз АБИДОВ
Бобомурод РАЙИМОВ

Саҳифаловчи:

Шерзод
ХАЙРУЛЛАЕВ

Газета «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси
босмахонасида офсет усулида босилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Манзиллими: 100097, Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, Чўпонота
кўчаси, 6-уй, Тел.: 71 273-72-29 E-mail: kuch-adolat@mail.ru
Нашр индекси: яқна тартибда - 574, ташкилотлар учун - 575.
Буюртма: Г-815 Қоғоз бичими: А-2. Ҳажми: 2 босма табоқ.
Сотувда эркин нархда. Адади: 3627
1 2 3 4 5 6 Топшириш вақти: 21⁰⁰. Топширилди: 21⁴⁵.